

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. a)

Limba și literatura română

Varianta 6

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ninsese și omătul era „de o palmă domnească” de gros. Dis-de-dimineată, pe la orele șase și jumătate, Creangă privi din arhondaricul* mănăstirii un curcubeu ivit la răsărit, semn, poate, pentru el, de schimbări în bine. E de bănuț că o superstiție caracteristică bolnavilor cuprinsese sufletul povestitorului, fiindcă de aici încolo el pare a urmări de aproape starea lui Eminescu. Va fi avut credința că, dacă poetul învinge boala, oarecum asemănătoare cu a lui, ar fi biruit-o și el.

Eminescu plecă deocamdată la Botoșani, la Harieta, și Creangă rămase singur. Nemaicrezând în puterea apelor de la Slănic, și mai ales nemaicăpătând bilet gratuit de băi, începu să se tragă spre locurile copilăriei. Presimțea că n-are s-o mai ducă mult și, cu instinctul oamenilor simpli, voia să mai guste o dată din bucuriile vieții de sat. Poate că, sătul de leacurile doctorilor mari, care nu știau să spună nimic, cugetă să întrebe înțelepciunea poporului. În toamnă se duse pe la Târgu-Neamț. Zicea cum că el nu mai are mult de trăit și mai vrea să vadă o dată locurile copilăriei și neamurile. Pieptul îi era umflat de hârtii și, de acolo, scoase un exemplar din *Povățuitor**, singurul pe care zicea că-l mai are, și-l dăru școlii unde învățase el împreună cu Conta și la vederea băncilor căreia va fi lăcrimat, scriind pe el: „Școlii primare de băieți No. 1, pentru bibliotecă”. Ruda cu care se-nvoia mai mult era cumintele și acum bătrânul popă Gheorghe. Pe acesta va fi căutat să-l ispitească asupra răspunsurilor bisericii la grozavele întrebări ale vieții și morții, însă părintele era om simplu, care nu pătrundea astfel de probleme. Poate că acum, încăpățânându-se într-o presimțire rea, Creangă voi să meargă și la biserica din Humulești, unde-l învățaseră carte badița Vasile și părintele Ioan.

„— Moșule – zise el către părintele Gheorghe – hai la Humulești, să vedem pe părintele Teofan Focșa!” [...]

În 2 septembrie, la Iași sau la Neamț, după o vară secetoasă, la orele trei după-amiază, Creangă văzu pe cer la răsărit un alt curcubeu, care-i dădu poate o nouă alinare. De la Eminescu auzi iarăși știri bune. Însă peste câteva luni, prin februarie și mai 1888, fu din nou rău. Căderile îi erau grele, „asămine cu moartea”, și după aceea trupul mai era mișcat de convulsii.

„Badița Gheorghe dragă și preaiubite verișoare Anetă și Elenuță – scria el părintelui Creangă în stil înlăcrimat – mă aflu acum puțin mai binișor, dar tot îmi tremură carnea pe mine și sunt trist și descurajat din această pricină.” Din trebuința de a se agăța de ceva în viață devenise mai afectuos [...]. Se pare că din 1887, de când își luase rămas-bun de la locurile copilăriei și plânsese [...], Creangă nu mai mersese pe la Târgu-Neamț. Nici peste vară nu se mai duse la Slănic, zicând că nu poate și necerând la vreme nici bilet de băi gratuit, fără de care nu-nțelegea să se urnească, deși abecedarul lui stă să iasă în cea de a douăzeci și una ediție, fiind el totodată institutor cu patru gradații, debitant* de tutun și proprietar asociat de tipografie. În iarna lui 1888, însă, Creangă se porni iar la București împreună cu tipograful I. S. Ionescu, asociatul său. De bună seamă, plecase să se întâlnească cu Constantin și să mai vadă un doctor pentru boala sa.

G. Călinescu, *Ion Creangă. Viața și opera*

*arhondaric – aripă a unei clădiri dintr-o mănăstire ortodoxă, rezervată oaspeților

*Povățuitor – carte pentru uz didactic, realizată de Ion Creangă și de Gheorghe Enăchescu

*debitant – proprietar al unei tutungerii

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței de *bună seamă*. **6 puncte**
2. Menționează două dintre sursele de venit ale lui Ion Creangă, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o posibilă semnificație a curcubeului pentru Ion Creangă, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică un motiv pentru care Ion Creangă călătorește la Târgu-Neamț. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Ion Creangă, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă oamenii trebuie sau nu să exprime recunoștință față de școlile în care au fost formați, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Ion Creangă. Viața și opera* de G. Călinescu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

A mele visuri risipite!
Ce-mi umplu inima de jale,
Le văd în frunzele pălite
Și-n pustiirea de pe vale.

De-a pururi sta-vor troienite,
Sub vremea ce s-așterne-n pale*,
A mele visuri risipite,
Ce-mi umplu inima de jale!

Copac, când zile fericite
Îți vor întoarce iar în cale
Podoaba ramurilor tale,
În noapte-or sta mai adâncite
A mele visuri risipite!

Al. Vlahuță, *A mele visuri...*

*pale – straturi

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat*, aparținând lui Liviu Rebreanu sau lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;

– evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;

– analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj ale textului narativ studiat, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.